

■ Блізкія людзі

МІХАІЛ

(СЛОВЫ ПРА ЖЫВАПІСЦА МІХАІЛА САВІЦКАГА)

ЯБЛЫКІ

Валодзя Ісачанка захапіўся творамі Міхаіла Савіцкага. Ён прапанаваў мне пайсці да свайго куміра ў майстэрню і папрасіць дазваля глянуць на новыя карціны, прысвечаныя вазням нямецкіх канцэнтрацыйных лагераў. Пра карціны хадзіла шмат чутак і легендаў, але мала хто тые палотны бачыў. Ісці да Савіцкага я пагадзіўся. Мы нават прыйшлі пад дзверы майстэрні. Мы нават мастака дачакаліся. Савіцкі з'явіўся з газетным кульком, поўным яблыкаў. Мы павіталіся з майстрам, але акрамя «добры дзень» нічога не сказалі. Пасаромеліся. Ісачанка думаў, што я загавару з Савіцкім, а я быў уп'яны, што загаварыць ён. Так мы і не зайшлі ў майстэрню з легендарнымі карцінамі.

ПАЗНАВАЛЬНАСЦЬ

Углядаючыся ў карціны і ўчытваючыся ў кнігі, ты міжволі шукаеш сябе. Калі ў чужых творах ты пазнаеш свой свет і сябе ў ім, мастак робіцца для цябе бліжэй і сваім. Пра адных пісьменнікаў і мастакоў ты можаш сказаць «мой», а пра другіх ты так не кажаш. Міхаіл Савіцкі — мой мастак. Прышоўшы ў краязнаўчы музей маляваць чучалы ваўкоў, я спыніўся каля карціны «Добраахвотнікі». На ёй сяляне ў капках і працоўныя ў картузах ды кепках запісаліся ў народнае войска. У адным з працоўных я пазнаў сябе. Каб развязаць сумневы, я паклікаў аднакурсніка Гену Чэха, які таксама маляваў чучалы жаўтавокіх ваўкоў. У вобразе працоўнага ў чорнай кепцы Чэх мяне прызнаў. З палатна «Добраахвотнікі» я глядзеў сам на сябе. Раней на палатне я быў крыху старэйшы за сябе рэальнага, а цяпер я там значна маладзейшы, але усё яшчэ падобны, усё яшчэ пазнавальны.

ЗАКАЗ

Савіцкі заўсёды быў дзяржаўным мастаком на ўсё сто працэнтаў. Дзяржава стварала яго, а ён ствараў палотны на дзяржаўны замову і гэтым твораў ўспаліў дзяржаву. Выключэннем могуць паслужыць некалькі ранніх партрэтаў сына і жонкі, але яны, як і ўсе выключэнні адно падкрэсліваю правіла. У творчасці Савіцкага мне падабаюцца як раз выключэнні — «Дзяўчына з калустай», «Льнаводцы» і два палотны з аднолькавай назвай «Рыта і Андрэй».

ІМЯ

Савіцкі не любіў, калі нехта называў яго Міхасём. Ён настаяў на тым, што яго іммя менавіта Міхаіл, а не Міхась ці Міхал. За публічнае згаданне Савіцкага як Міхала ці Міхаса ён крывадаўля. Добра, што ніхто ніколі не назваў яго Мішэль, бо такую вульгарнасьць Міхаіл Андрэевіч не дараваў бы ніколі.

МУЖЧЫНСКІЯ ЗАБАЎКІ

Набралі мы тангана віна. Селі пад вербамі, каля самай рэчкі. Выпіваем і гаворым пра мужчынскія забавы... «Не так шмат у нас забавак!» — кажа мне выкладчык жывапісу Кім. «Ня так і шмат!» — пагаджаюцца з выкладчыкам. «Якія ў нас забавы? Памалаваць ды выпіць? Ты яшчэ да коў дзеюці сходиш. Вы яшчэ пакурыце пад кустом бэзу... Усё». — «Ёсць яшчэ рыбакі. Ім ні чарка, ні цыгарэта не трэба. І нават смежная забавка! Ён і не п'е і не курыць, і рыбу не ловіць, і ў рыбны не ходзіць... Ён сварыцца з жанкаю. Сварыцца так, што яны ажно разыходзяцца, потым сыходзяцца, потым зноў разыходзяцца ды збігаюцца. І слёзы, і лямант, і крыкі з праклёнамі... Не разумею людзей з такімі дурнымі забавкамі. Лепей сядзець пад вярбою і віно піць. Праўда?» — «Лепей». — пагаджаюцца з выкладчыкам і разліваю вермут па шклянках.

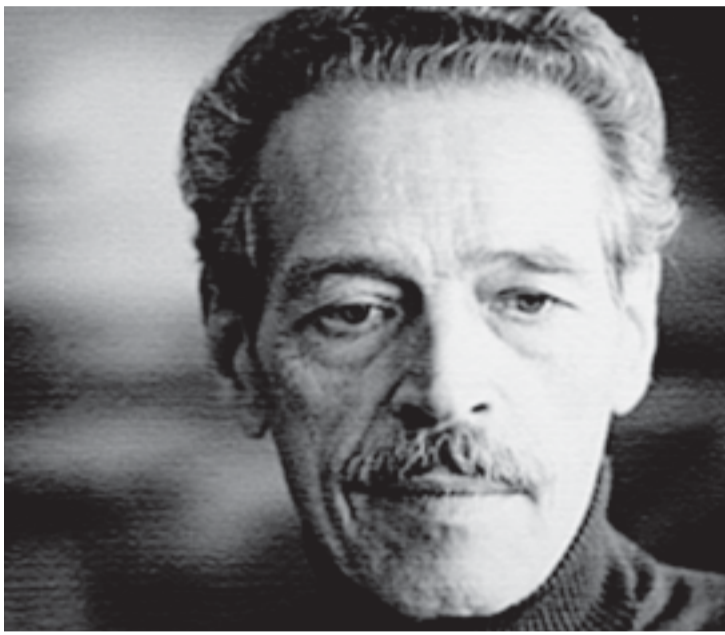
ПОСТМАДЭРНІЗМ

Вінцэнт Ван Гог сваім жыццём і ўсёй творчасцю даваў, што дзяржаўны заказ не з'яўляецца першасым для мастака. Пасля Ван Гога ўсе карціны, напісаныя для дзяржавы і на замову, выглядаюць халтурай. Нават замовы

з царквы глядзяцца працай дзеля заробкаў, а не творчасцю дзеля спасціжэння законаў светабудовы. Таму палотны мастака Савіцкага варта разглядаць у кантэксце гісторыі савецкай імперыі. Перакананы, што адбудзецца перагляд аднак, якія выстаўлялі яму ў свой час арткрытыкі і мастацтвазнаўцы. Савіцкі будзе залічаны ў шэрагі постмадэрністаў, якія старана пераймалі ўзоры вялікіх папярэднікаў. Міхаіл Савіцкі пісаў імпрэвізацыі на тэмы, знойдзеныя Казімірам Малевічам — «Сцялюць лён» і «Льнаводцы», Кузьмой Пятровым-Водкіным — «Дзяўчына з калустай», Дыега Рыверам — «Клятва» і «Партызанская мадонна», Хасэ Ароска — «У полі», Сявядорам Далі — «Мадона Біркенуаў», Кэт Кольвіч — «Беларусы» і «Партызаны», які і павінен быў пісаць мастак у ягоным часе.

АСКЕТЫЗМ

Міхаіл Савіцкі трапіў у палон і не адзін правёў у канцэнтрацыйным лагеры. Жыццё

ваеннапалоннага наклала на Савіцкага незначальны адбят. Ён усе астатнія гады быў у сваіх паводзінах асцярожым і рацыянальным лагерам аскетам. Нават у ежы заставаўся асцярожым. Я бачыў, як пасля працоўнага дня Савіцкі павольна еў алюмініевай лыжкай суп з алюмініевай талеркі. Такія талеркі суп з шкільных сталюках. Ад зайздросных людзей я чуў, што ў Міхаіла Савіцкага горы залатого і сярэбранага посуду. Таго шыкоўнага посуду я не бачыў. Можна, ён дзе і хаваўся, але дома ў майстэрні ў мастака было ўсё спрощана, нават свае ўлюбёныя кнігі і часопісы ён трымаў на самаробных паліцах без шкля.

ЗАХОПЛЕНАСЦЬ

Не скажу, што я быў пастаянным гасцем у майстэрні Міхаіла Савіцкага, але некалькі разоў даваўся пасядзец за гасцінным сталом разам з майстрам. Гасцінасць была сціплай — хлеб, гарэлка, піва, салёны агурок і сухаватая хатняя каўбаса. Савіцкі піў піва, а я — гарэлку. Майстар спытаў, чаму я не паступаў на станковы жывапіс, а пайшоў вучыцца на жывапіс манументальны? Мне зусім не падабалі выкладчыкі на кафедры станкавістаў. Хіба можна было лічыць загадчыка кафедры Крахалёва мастаком? Савіцкі спытаў, ці памятае я палотны Крахалёва? Я гадваў «Калектывізацыю» — зомовы дзень у вёсцы, пад чыровымі сцягамі сяляне ў рудых кашуках запісаваюцца ў калгас. Савіцкі прадэманстраваў мне свой адметны саркастычны бязгучны смех і сказаў, што карціна «Калектывізацыя» найлепшая ў Крахалёва, бо яе напісаў не Крахалёў, а ён — Савіцкі. «Зайшоў да яго ў майстэрню. Па-сяброўску. Мы ўсе адзін да аднаго заходзілі па-сяброўску. Узяў пэндзік, пачаў праўляць твары, рукі, адзёжку... Захапіўся. Вы ж ведаеце, якая свежая, калі захопішся. Цэлы дзень і пісаў «Калектывізацыю», і напісаў». У апавяданні Савіцкага самым перакананым была згадка пра стан захопленасці. Мастак без таго захаплення — не мастак, творца не творца. У гэтым была праўда Савіцкага, неабвержная.

СВЯТЫ

Андрэй Савіцкі казаў пра свайго бацьку-мастак, што той праце, як селянін — без святая і выхадных. Селянін і сапраўды так праце, бо ў прыроды няма святая, у жыццё і раслін няма выхадных. Мастак, калі ён праўдзівы мастак, мусяць працаваць несупыльна, а не так, як пралетарыят — са шматлікімі выхаднымі ды шматдзённымі гулянкамі. Зрэшты, дыктатура пралетарыяту і зруйнавалася

з-за іх любові да хмельных святая і доўга-тэрміновых гуляў.

ТРУПЫ

Усё жыццё мастак Савіцкі маляваў трупы. Трупы мужчын пад чыровымі сцягамі, трупы дзяцей у шэрых пляшоках, трупы салдатаў у залатым жыцце, трупы дзячэнт і жанчын, складзеныя для спальвання, трупы... Нават намалеваны Савіцкім Ленін выглядаў трупам, што вярнуўся з пекла. На большасці палотнаў Савіцкага не жывапіс, а трупапіс. Ён і ўражае.

ЖАРЭБЧЫК

Сустрэка на праспекце Незалежнасці пейзажыста-натурыста Шкарубу: «Ты чаго без капелюша?» Пытаюся, бо некалькі разоў запар сустрэкаў Валеру ў чорным шыракаполым капелюшы. «Цёпла... Учора Савіцкага хавалі, і таксама цёпла было.

Пра яго можна вглянуць кнігу напісаць». — «Пра што пісаць? Мы ж з табою ведаем, што Савіцкі усё даўжэзнае жыццё правіконваў дзяржаўныя замовы. Адны замовы. Замовы і ніякіх іншых думак». — «Так і трэба напісаць пра мастака, які ахвяраваў жыццём дзяржаве. Дарэчы! Савіцкі распавядаў пра жарэбчыка... Не мне, але я дакладна перажаку сутнасць ягоных слоў... Здарылася тое ў вёсцы, калі Савіцкі быў яшчэ маленькім хлопчыкам. Той хлопчык бегаў па лузе разам з маленькім жарэбчыкам. Жарэбчык быў зусім-зусім маладзенькі. Хлопчык і жарэбчык набегаў да стомы. Жарэбчык лёг адпачыць пад стог, на заласцісалу. Хлопчык лёг побач з ім. Яны ляжалі спіна да спіны. Яны так ляжалі і глядзелі на неба. Вечарэла. Бралася на холад, але хлопчыку было цёпла побач з жарэбчыкам; і каню было цёпла побач з хлопчыкам...

Больш нічога цёплага ў жыцці і не было. Савіцкі так і сказаў, што акрамя таго дня, нічога добрага ў жыцці не бачыў. Калі яго спыталі, чаму не напісаў светлую залатую карціну пра хлопчыка і жарэбчыка? Савіцкі на пытанне адказаў пытаннем. Каму яно трэба — маё, асабістае? Я развітаўся з Валерам і задумаўся над гісторыяй хлопчыка з жарэбчыкам. На першы погляд, яна вельмі кранальна. Па малюнку гэта выдатны мультыплікацыйны і коміксавы сюжэт. Нешта ў ім ёсць антычнае, нешта кентаўраства-ральнае, нават манументальнасць ёсць, і разам з гэтым гісторыя не натуральная, не жывая, запазычаная. Хто і я кі я сканструяваў — невядома, але да мяне яна прыйшла ўспамінам пра мастака Савіцкага.

ТАПЧАНЧЫК

У майстэрні Савіцкага стаюць вузенькі тапчан, засланыя вясковай дзяржукай. Часам на тым тапчанчыку мастак і начаваў. Калі ён захапіўся працаю над новай карцінай, дык мог і не пайсці дамоў, а калкі гадзін паспаць на мулкім тапчане, нечым падобным да лагераў нараў.

ВУЧНІ

У Савіцкага было шмат вучняў, больш за чвэрць стагоддзя працавала ягоная акадэмічная майстэрня. Любымі вучнямі Савіцкага сталі мастакі з першага набору: Валодзя Кохув, Яцэк Альшэўскі, Саша Ксяндзюў... Усе, хто займаўся ў Савіцкага, так і засталіся ягонымі вучнямі. Нават калі яны дэкларатыўна заяўляюць пра адыход ад эстэтычных каштоўнасцяў настаяўніка, які гэта робяць Фелікс Янушкевіч, Рома Заслоны і Хведар Кашкурэвіч, няўзброеным вокам відаць, наколькі палотны вучня падобныя да палотнаў настаяўніка.

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Кола блізкіх людзей вакол Савіцкага было досыць спецыфічнае. Адно магу сказаць дакладна, вакол Савіцкага я бачыў шмат вельмі разумных людзей, менавіта разумных, што мяне моцна дзівіла, бо сам я ніколі не падзяляў светагляд гэтага мастака.

САВІЦКІ І МОЙ ЛЁС

Некалькі разоў Міхаіл Савіцкі мне дапамагаў у лёсавызначальных моманты жыцця. Некалькі разоў пагаршаў маё і без таго кепскае становішча. Цяпер я стаўлюся да яго постка нейтральна і захоўваю ўдзячнасць за дабро, зробленае Савіцкім уласна мне.

Адам ГЛОБУС

■ Запрашалынік

Рыцары на Замкавай гары

Мсціслаў запрашае на традыцыйнае свята сярэднявечнай культуры «Рыцарскі фест». Яно пройдзе 27 і 28 ліпеня ў старажытным горадзе на беларуска-расійскім памежжы.

Як і заўсёды, удзельнікаў і гасцей свята чакан насычаная праграма. Фэст адкрываецца ўрачыстым шэсцем рыцарскіх клубав, а потым іх удзельнікі паказваюць сваё майстэрства на турнірах. На Замкавай гары будучы спаборнічаць лучнікі, адбудуцца дзве рыцарскія арміі, клуб «Залатая шпора» наладзіць конную дзёну.

Будучы канцэрты і танцы, вогненнае шоу і феерверк. Запрацую кірмаш і горад майстроў. Арганізатары прапануюць экскурсіі па гістарычных месцах Мсціслаўшчыны і помніках архітэктуры. З навінак праграмы — шоу асілкаў, «Сярэднявечны балаган» і нават гонкі прусакоў.

На большасць мерапрыемстваў трэба будзе набываць квіткі: іх кошт ад 5 да 30 тысяч рублёў, з палавіннай зніжкай для дзяцей да 10 гадоў. Аднак ёсць выгадная прапанава: атрымаць комплексны квіток за 160 тысяч рублёў.

Інфармацыю пра сферу паслуг на «Рыцарскім фэсце» можна ўзяць на сайце Мсціслаўскага райвыканкама. З харчаваннем і начлегам праблем не павіна быць, да таго ж мясцовыя ўлады на час свята робяць добраўпарадкаваную пляцоўку для палатаннага гарадка ў гарадскім парку.

Ілона ІВАНОВА

Паритетбанк
www.paritetbank.by

Консолидированная отчетность ОАО «Паритетбанк» за 2012 год (по НСФО)

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ БАЛАНС НА 1 ЯНВАРЯ 2013 ГОДА					
№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		39,264.7	34,711.8
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	1, 32	342,127.6	459,118.4
5	Средства в банках	1104	2, 32	36,157.1	80,022.0
6	Ценные бумаги	1105	3	6,029.3	14,609.6
7	Кредиты клиентам	1106	4, 32	506,687.7	455,869.8
8	Производные финансовые инструменты	1107		-	-
9	Инвестиции в зависимые юридические лица		5	-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	6, 32	16.0	44.7
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	7	106,084.7	80,306.5
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	8	4,772.1	2,379.3
12	Прочие активы	1111	9	10,259.6	12,877.5
13	ИТОГО АКТИВЫ	11		1,051,398.8	1,139,939.6
14	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
15	Средства Национального банка	1201	10, 32	81,602.0	132,718.6
16	Средства банков	1202	11	26,866.6	152,345.1
17	Средства клиентов	1203	12, 32	622,733.2	616,991.6
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		-	46,662.7
19	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
20	Прочие обязательства	1206	13	4,530.3	6,799.4
21	ВСЕГО обязательств	120		735,732.1	955,517.4
22	КАПИТАЛ				
23	Уставный фонд	1211	14	178,368.4	93,368.4
24	Эмиссионный доход	1212		-	-
25	Резервный фонд	1213		15,623.2	8,623.2
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	15	76,705.9	50,482.7
27	Накопленная прибыль	1215	16	44,969.2	31,947.9
28	ВСЕГО капитал	121		315,666.7	184,422.2
29	ИТОГО обязательств и капитал	12		1,051,398.8	1,139,939.6

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ ЗА 2012 ГОД

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	Процентные доходы	2011		135,398.1	102,367.7
2	Процентные расходы	2012		68,095.5	62,451.2
3	Чистые процентные доходы	201	17, 32	67,302.6	39,916.5
4	Комиссионные доходы	2021		25,517.3	14,291.9
5	Комиссионные расходы	2022		4,796.0	3,283.1
6	Чистые комиссионные доходы	202	18, 32	20,721.3	11,008.8
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	19	208.4	1,209.3
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	20	11,831.9	8,336.8
10	Чистый убыток по операциям с производными финансовыми инструментами	206	21, 32	(290.9)	(25.0)
11	Чистые отчисления в резервы	207	22, 32	7,850.9	4,129.1
12	Прочие доходы	208	23, 32	17,856.4	5,918.5
13	Операционные расходы	209	24, 32	74,291.3	41,938.3
14	Прочие расходы	210	25, 32	10,515.7	5,868.6
15	Прибыль до налогообложения	211		24,971.8	14,428.9
16	Налог на прибыль	212		4,195.4	3,267.6
17	ПРИБЫЛЬ	2		20,776.4	11,171.3
18	Доля в прибыли зависимых юридических лиц			-	-
19	ИТОГО ПРИБЫЛЬ	19		20,776.4	11,171.3
20	Средства от продажи на одну акцию в белорусских рублях			-	-
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	14	0.62	0.36
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		0.62	0.36

КОНСОЛИДИРОВАННЫЙ ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА ЗА 2012 ГОД

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего капитал
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2012 года	3011	93,368.4	-	4,835.8	25,630.0	11,637.5	135,471.7
1.1	В том числе: результат от изменений учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111						
2	Изменения статей капитала	3012		-	3,787.4	6,317.9	38,845.2	48,950.5
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	11,171.3	38,845.2	50,016.5
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	3,787.4	(3,787.4)	x	-
2.3	операции с собственными инструментами (участниками)	30123	-	-	-	x	(1,066.0)	x
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	-	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1,066.0)	x	(1,066.0)
2.6	операции с собственными выпущенными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2012 года	3013	93,368.4	-	8,623.2	31,947.		